

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ»

Д. В. Попович, К. В. Миндзів, О. В. Вайда, А. В. Бай, У. П. Гевко, В. І. Бойко

*Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України*

Вступ. Прогрес і розвиток людини значною мірою визначаються її мотиваційними факторами. Особливе значення має рівень як зовнішньої мотивації, так і внутрішньої самомотивації, особливо в контексті освітнього процесу. В цій статті розглянуто шляхи та методи ефективного формування і підтримки мотивації у здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія». Представлені підходи спрямовані на підвищення їх залучення у навчальний процес, розвиток професійних навичок і підготовку до майбутньої професійної діяльності.

Мета роботи – проаналізувати основні фактори мотивації та визначити ефективні шляхи її підвищення у здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 227 «Фізична терапія».

Основна частина. Мотивація – це процес, який активує і підтримує цілеспрямовану діяльність, спонукаючи людину добровільно брати участь у діяльності організації та прагнути залишатися її членом у довгостроковій перспективі. Існують різні види мотивації, серед яких виділяють дві основні: зовнішню та внутрішню. Зовнішня мотивація пов'язана з умовами праці, атмосферою на робочому місці, характером завдань, які виконують. Внутрішня мотивація, навпаки, залежить від індивідуальних особливостей працівника та є тим рушієм, який сприяє підвищенню продуктивності. Ці принципи можна застосовувати і до навчальної діяльності, яка стає значно ефективнішою за наявності позитивного ставлення до навчання, пізнавального інтересу, а також потреби у здобутті знань, навичок та компетентностей. Педагогічні зусилля мають бути спрямовані на покращення академічної успішності здобувачів вищої освіти шляхом стимулювання їх позитивної мотивації до навчання. У цьому контексті з'являється певна суперечність. З одного боку, існує об'єктивна необхідність формування мотивації до пізнавальної діяльності у студентів медичних закладів вищої освіти шляхом упровадження інтерактивних технологій. Даний підхід враховує як внутрішні особливості навчального процесу, так і зовнішні вимоги до майбутніх медичних фахівців з вищою освітою. З іншого боку, науково обґрунтована технологія формування такої мотивації за допомогою новітніх систем усе ще відсутня.

Висновки. Проаналізовано наукові джерела для пошуку шляхів та методів формування мотивації у здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія». Удосконалення методів формування мотивації до навчання сприятиме зростанню рівня засвоєння навчального матеріалу.

Ключові слова: мотивація; здобувачі вищої освіти; навчальний процес; фізична терапія; менторство.

FORMATION OF MOTIVATION IN HIGHER EDUCATION STUDENTS SPECIALIZING IN PHYSICAL THERAPY

D. V. Popovych, K. V. Myndziv, O. V. Vayda, A. V. Bay, U. P. Hevko, V. I. Boyko

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

Introduction. Human progress and development are largely determined by motivational factors. Both external motivation and internal self-motivation play a significant role, especially in the context of the educational process. This article explores the ways and methods of effectively forming and maintaining motivation in students studying "Physical Therapy". The approaches presented are aimed at increasing their engagement in the learning process, developing professional skills, and preparing them for future professional activities.

The aim of the study – to analyze the main factors of motivation and identify effective ways to enhance it among higher education students specializing in 227 "Physical Therapy".

The main part. Motivation is the process that activates and sustains goal-oriented activity, encouraging individuals to voluntarily participate in organizational activities and strive to remain members in the long term. There are different types of motivation, with two main ones being external and internal. External motivation is related to working conditions, the atmosphere in the workplace, and the nature of the tasks being performed.

Internal motivation, on the other hand, depends on the individual characteristics of the employee and serves as the driving force that boosts productivity. These principles can also be applied to educational activities, which become much more effective when there is a positive attitude toward learning, cognitive interest, and the need to acquire knowledge, skills, and competencies. Pedagogical efforts should be directed toward improving students' academic performance by stimulating their positive motivation for learning. In this context, a certain contradiction arises: on the one hand, there is an objective need to foster the motivation for cognitive activity in students of medical higher education institutions through the implementation of interactive technologies. This approach takes into account both the internal features of the educational process and the external requirements for future medical professionals with higher education. On the other hand, a scientifically grounded technology for forming such motivation through modern systems is still lacking.

Conclusions. We conducted an analysis of scientific sources to find ways and methods of forming motivation in students specializing in physical therapy. Improving methods for fostering motivation for learning will contribute to a higher level of knowledge acquisition.

Key words: motivation; higher education students; educational process; physical therapy; mentorship.

Вступ. Прогрес і розвиток людини значною мірою визначаються її мотиваційними факторами. Особливе значення має рівень як зовнішньої мотивації, так і внутрішньої самомотивації, особливо в контексті освітнього процесу. В цій статті розглянуто шляхи та методи ефективного формування і підтримки мотивації у здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія». Представлені підходи спрямовані на підвищення їх залучення у навчальний процес, розвиток професійних навичок і підготовку до майбутньої професійної діяльності.

Мотивація – це процес, який активує і підтримує цілеспрямовану діяльність, спонукаючи людину добровільно брати участь у діяльності організації та прагнути залишатися її членом у довгостроковій перспективі. Існують різні види мотивації, серед яких виділяють дві основні: зовнішню та внутрішню. Зовнішня мотивація пов'язана з умовами праці, атмосферою на робочому місці, характером завдань, які виконують. Внутрішня мотивація, навпаки, залежить від індивідуальних особливостей працівника та є тим рушієм, який сприяє підвищенню продуктивності [1].

Ці принципи можна застосувати і до навчальної діяльності, яка стає значно ефективнішою за наявності позитивного ставлення до навчання, пізнавального інтересу, а також потреби у здобутті знань, навичок та компетентностей. Педагогічні зусилля мають бути спрямовані на покращення академічної успішності здобувачів вищої освіти шляхом стимулювання їх позитивної мотивації до навчання [2]. У цьому контексті з'являється певна суперечність. З одного боку, існує об'єктивна необхідність формування мотивації до пізнавальної діяльності студентів медичних закладів вищої освіти шляхом упро-

вадження інтерактивних технологій. Даний підхід враховує як внутрішні особливості навчального процесу, так і зовнішні вимоги до майбутніх медичних фахівців з вищою освітою. З іншого боку, науково обґрунтована технологія формування такої мотивації за допомогою новітніх систем усе ще відсутня [3].

На мотивацію здобувачів вищої освіти впливають численні фактори, серед яких: інтерес, сприйняття, бажання, впевненість у собі, самооцінка, терплячість і наполегливість. Важливо, щоб мотивація мала внутрішнє підґрунтя, безпосередньо пов'язане з процесом здобуття вищої освіти, оскільки це забезпечує задоволення потреби в особистісному саморозвитку. Основним фактором, який впливає на мотивацію до навчання, є усвідомлення значущості отриманих знань, умінь і навичок, що формують базу для подальшої професійної діяльності [4].

Мета роботи – проаналізувати основні фактори мотивації та визначити ефективні шляхи її підвищення у здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 227 «Фізична терапія».

Основна частина. Мотивація здобувачів вищої освіти – це складний процес, що включає внутрішні та зовнішні фактори, які стимулюють активну участь у навчальному процесі. Внутрішня мотивація пов'язана з особистими інтересами, прагненням до саморозвитку, інтелектуального та професійного зростання. Зовнішня мотивація визначається організаційними факторами: умовами навчання, взаємодією з викладачами, атмосферою в колективі та перспективами професійної діяльності.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія», мотивація тісно пов'язана з професійною ідентифікацією, бажанням працювати в галузі, розумінням значущості реабілітаційної роботи, а також можливістю покращити

якість життя пацієнтів. Важливими мотиваційними факторами є можливість практичного застосування знань та вмінь в умовах клініки, що робить навчання більш інтерактивним і прикладним [1, 5].

На мотивацію здобувачів вищої освіти впливають різні фактори, серед яких можна виділити:

1. Інтерес до професії. Здобувачі вищої освіти, які розуміють важливість та соціальну значущість фізичної терапії, мають вищий рівень внутрішньої мотивації до навчання. Інтерес до професії виникає через залучення до реальних клінічних ситуацій та можливість безпосередньо спостерігати результати своєї роботи.

2. Зворотний зв'язок від викладачів та менторів. Позитивний зворотний зв'язок, підтримка та керівництво з боку старших колег і викладачів є ключовими для формування мотивації. Викладачі відіграють важливу роль у стимулюванні здобувачів вищої освіти до розвитку клінічного мислення та впевненості у власних силах.

3. Інтерактивні методи навчання. Використання інтерактивних технологій, таких, як симуляційні заняття, групові проєкти та практичні тренінги, підвищує рівень залучення здобувачів вищої освіти до навчального процесу. Такі методи дають змогу студентам безпосередньо відпрацьовувати навички в ситуаціях, наближених до реальних. Здобуті знання і вміння дозволяють їм ознайомитися з кваліфікаційними характеристиками фахівців, залучених до фізичної реабілітації, формуючи в них професійну базу практичних навичок та особистісних якостей, необхідних спеціалісту з фізичної терапії.

4. Практику в умовах клініки. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія», отримують реальну практику в медичних закладах, що допомагає інтегрувати теоретичні знання та розвивати основні клінічні навички. Це є важливим аспектом мотиваційного процесу, оскільки сприяє глибшому усвідомленню здобувачами вищої освіти значення своєї професії та дозволяє їм безпосередньо взаємодіяти з обраною професією. Програми підготовки фізичних терапевтів передбачають проходження практик у середовищі, що сприяє професійному розвитку студентів і стимулює формування самостійних та компетентних клініцистів. Базового рівня підготовки реабілітологів досягають шляхом успішного завершення відповідної освітньої програми, метою якої є формування фізичних терапевтів як самостійних та компетентних

практиків. В умовах клініки студенти мають можливість інтегрувати професійні знання, навички та поведінку, а також удосконалювати основні клінічні вміння: обстеження, планування, втручання і контроль. Клінічне мислення у здобувачів вищої освіти розвивається через поєднання теоретичного навчання та практичного досвіду, якого вони набувають на клінічних базах. Навчання в реабілітаційних відділеннях надає студентам практичного досвіду в роботі з документацією реабілітаційних послуг відповідно до встановлених норм, проведенні інтерв'ю з пацієнтами, зборі анамнезу, діагностиці, а також у виборі та застосуванні терапевтичних втручань залежно від нозології пацієнтів.

5. Менторство. Менторська підтримка з боку студентів старших курсів або викладачів є ключовим елементом взаємодії, метою якого є знаходження індивідуального підходу до кожного здобувача вищої освіти, особливо першокурсників. Наставники допомагають першокурсникам подолати труднощі адаптації до навчального процесу, сприяють формуванню дружньої атмосфери у студентській спільноті, поліпшують спілкування між здобувачами вищої освіти, викладачами, деканатом і керівництвом університету, а також стимулюють бажання студентів постійно розвиватися та вдосконалюватися.

Отже, для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 227 «Фізична терапія», необхідне впровадження у навчальний процес інтерактивних технологій, а саме інтерактивного навчання, яке включає використання симуляторів, рольових ігор, кейс-методів та ситуаційних завдань. Це дозволяє студентам застосовувати знання за реальних умов, стимулюючи їх до активного мислення та прийняття рішень. Розширення клінічної практики надаватиме здобувачам вищої освіти можливості більше часу проводити в умовах клініки, що сприятиме їх професійному зростанню. Практика в реабілітаційних центрах дозволяє набути необхідних навичок та застосувати їх під час реальної роботи з пацієнтами. Організація різноманітних конкурсів, наукових конференцій та програм академічної мобільності може додатково стимулювати інтерес до навчання. Здобувачі вищої освіти, які беруть участь у таких заходах, отримують можливість продемонструвати свої знання і навички, що сприяє підвищенню їх самооцінки та професійної впевненості. Постійна підтримка викладачів через індивідуальні консультації, оцінку прогресу та заохочення до са-

морозвитку є ефективним методом для підтримки мотивації студентів [6].

Висновки. Мотивація є одним із ключових факторів, що визначають успішність здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 227 «Фізична терапія». З огляду на специфіку їх майбутньої професії, важливо створювати умови для розвитку як внутрішньої, так і зовнішньої мотивації. Підвищення внутрішньої мотивації у студентів, надання

їм автономії під час навчання з використанням інтерактивних методів розвивають у них здатність у подальшому зміцнювати потенціал для академічних досягнень, а у довгостроковій перспективі – забезпечити кращий догляд за пацієнтами та надання медичної допомоги. Формування професійних навичок та позитивного ставлення до навчання забезпечить підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних успішно працювати у сфері фізичної терапії.

REFERENCES

1. Alhakami, Y., Baker, O.G. (2018). Exploring the factors influencing nurses' work motivation. *Iris Journal of Nursing & Care*, 1(1), 1-12. DOI: 10.33552/ijnc.2018.01.000503.
2. Drahiiieva, L. (2019). Rozvytok krytychnoho ta tvorchoho myslennia studentiv VNZ v umovakh pedahohichnoi vzaiemodii [Development of critical and creative thinking of university students in conditions of pedagogical interaction] *European humanities studies: State and Society*, 1(2), 228-245 [in Ukrainian]. DOI: 10.38014/ehs-ss.2019.1-II.17.
3. Fikrat-Wevers, S., De Leng, W.E., Van Den Broek, W.W., Woltman, A.M., & Stegers-Jager, K.M. (2023). The added value of free preparatory activities for widening access to medical education: a multi-cohort study. *BMC medical education*, 23(1), 196. DOI: 10.1186/s12909-023-04191-7.
4. Kindrativ, E.O., Guryk, Z.Ya., Chuiko, N.Ya., Malofiy, L.S., Kostiu, V.M. (2023). Formuvannia motyvatsi u studentiv pry ovolodinni dystsyplinoiu «Patomorfologhiia» [Formation of students' motivation in mastering "Pathomorphology" discipline]. *Art of medicine*, 2(26), 170 [in Ukrainian]. DOI: 10.21802/artm.2023.2.26.170.
5. Nesukh, L. (2012). Vplyv motyvatsii na yakist navchalnoi diialnosti studentiv [Impact of Motivation on Quality of Students' Studying Process]. *Visnyk instytutu rozvytku dytyny – Bulletin of the Institute of Child Development*, 21, 122-127 [in Ukrainian].
6. Patiwael, J.A., Douma, A.H., Bezakova, N., Kusurkar, R.A., & Daelmans, H.E.M. (2021). Collaborative testing in physical examination skills training and the autonomous motivation of students: a qualitative study. *BMC medical education*, 21(1), 224. DOI: 10.1186/s12909-021-02618-7.

Отримано 25.10.2024